

A SZÓDÁS RÉTEG ELHELYEZKEDÉSÉNEK HATÁSA A NEMESNYÁR CSEMETÉK NÖVEKEDÉSÉRE

Lacza
Tamás

A balotaszállási *Kossuth Tsz* Bács-Kiskun megye egyik legjobb erdőszító és erdőnevelő termelőszövetkezete. Erdősítési tervében főleg cellulóznjár telepítését irányozza elő. Az ültetési anyag megtermelésére a 11/1969. MEM rendelet szellemében az 1971. évre ideiglenes engedélyt kaptak. A kijelölt csemetekertjük termőhelye meglehetősen változatos. Talaja több-kevesebb homokkal borított, szoloncsákos réti talaj. A homokborítás vastagsága 0 és 60 cm között változik. A humuszellátottság és a humuszréteg vastagság alapján a csemetekert területe megfelelőnek látszott. Ezért a nyársaporítóanyag termesztését megkezdték. A kertben tavasszal az országos törzsanyatelepről származó anyaggal 'I—214' nyárat dugványoztak. A tenyészidőszak alatt a művelési, az ápolási munkákat mindvégig szakszerűen elvégezték.

Az év őszén a rendeletnek megfelelően elvégeztük a megtermelt csemeték minősítését. Szembetűnő volt, hogy egyes foltokban alacsonyabbak és gyengébb méretűek voltak a csemeték és a megmaradási százalék is kisebb volt a terület jobb részeihez viszonyítva. Az okát vizsgálva megállapítottuk, hogy a szódatartalom mértéke, mélységi elhelyezkedése és az olasznyár-csemeték növekedése közt összefüggést lehet találni. Az összefüggést értékelendő, a különböző növekedésű csemeték talaját 10 szelvényvel feltártuk. A szokásos helyszíni felvételeken kívül talajmintákat is vettünk és az ERTI kecskeméti talajlaboratóriumában a talajanalízist elvégeztük.

A humusztartalom a felső 50—100 cm-es rétegben 0,5—1,5% között változott. Tekintettel arra, hogy a talaj homokos, ez a humusztartalom a nyár csemetetermelés igényét kielégíti. A CaCO₃ tartalom csak 100 cm alatt ugrott 20% fölé, itt ez a nagy mézsmennyiség már talajhibának számít. A talajszelvényekben a legnagyobb változatosságot a különböző rétegek szódalúgossága mutatja.

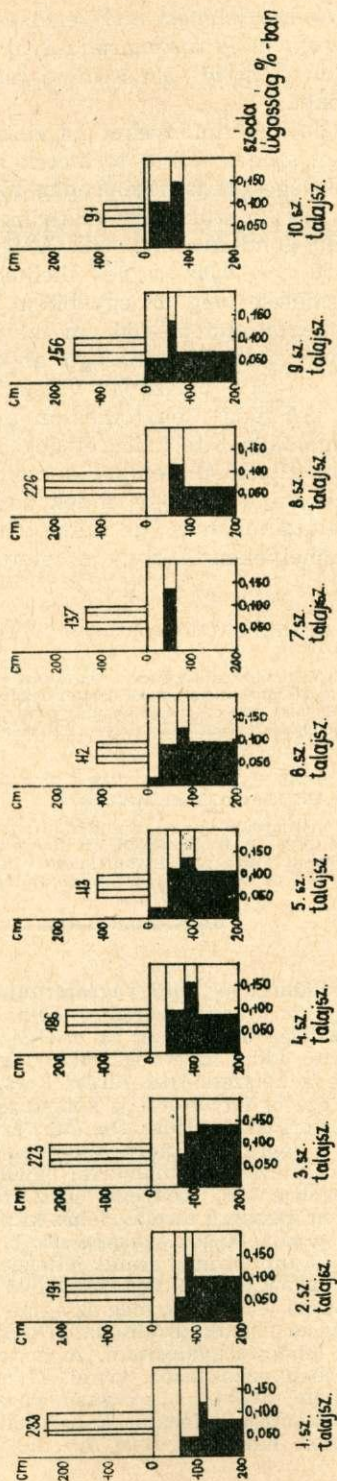
A csemeték mérete, minősége és termőtalajok szódalúgossága

Talajszelvény sorszáma	A csemeték			A szódalúgosság	
	átlagmagassága, cm-ben	megoszlása		megjelenésének mélysége, cm	% -os erőssége
		I. o.	II. o.		
1.	233,2	78%	10%	60	0,042
2.	191,1	54%	18%	49	0,055
3.	223,0	82%	10%	60	0,077
4.	185,7	52%	24%	38	0,097
5.	113,2	—	—	felszín	0,023
6.	112,7	—	4%	felszín	0,019
7.	137,1	12%	10%	38	0,134
8.	226,0	88%	4%	51	0,116
9.	156,0	2%	28%	felszín	0,051
10.	91,3	—	2%	12 cm	0,101

Az I. és II. osztályú csemeték részaránya az összesben

Csemetemagasság a szódatlágosság erősségének és elhelyezkedési mélységének függvényében

Ezért ennek megjelenési mélységét és mennyiségét vizsgáltuk az olasznyár-csemeték méretével és megmaradásával összefüggésben. A 10 talajszelvényvel jellemzett helyeken 50—50 csemete magasságát mértük és eszerint osztályokba soroltuk őket.

A vizsgálati eredményeket az ábra és a táblázat szemlélteti. Ezekből is kitűnik, hogy szódás talajú területek általában nem alkalmasak nemesnyár-csemete gazdaságos termelésére még akkor sem, ha a talaj egyéb tulajdonságai kedvezőek és a szükséges talajelőkészítési, ápolási munkákat az előírásnak megfelelően gondosan elvégzik. A feltalajban megjelenő csekély és a mélyebben (20—50 cm) 0,05% fölé emelkedő szódalúgosság a nemesnyár válogatott csemetetermelést még az egyébként kedvező körülmények között is megakadályozza. Legfeljebb 50—60 cm mélyen lehet szódás réteg ahhoz, hogy megfelelő mennyiségű és minőségű anyagot termelhessünk. A gyökérvizsgálatok szerint az 'I—214' olasznyár válogatott csemetének gyökere legalább 60 cm mélységig kell hogy lehatolhasson ahhoz, hogy megfelelő méreteket érjen el. A szódalúgossággal terhelt rétegek a gyökerek lehatolását megakadályozzák, emiatt a megfelelő méreteket a csemeték nem érhetik el.

Hangsúlyozni kell, hogy ennek az egy csemetekertnek a vizsgálati eredménye nem általánosítható, de mindenképpen figyelmeztet arra, hogy szódalúgosságú termőhelyeken a nagyon igényes nemesnyár csemetetermelést ne kíséreljük meg.

Лоцци Т.: ВЛИЯНИЕ РАСПОЛОЖЕНИЯ СОДОВОГО СЛОЯ НА РОСТ САЖЕНЦЕВ ВЫСОКОСОРТНОГО ТОПОЛЯ

Исследования проведенные в одном питомнике высокосортного тополя показали, что большее влияние на экономичность производства посадочного материала оказывает содо-щелочность почвы. Для производства (роста) саженцев соответствующих размеров и данного количества необходим хороший плодородный слой, свободный от соды хотя бы до глубины 50—60 см.

Lacza, T.: THE EFFECT OF THE LOCATION OF THE SODAIC LAYER ON THE GROWTH OF POPLAR PROPAGATING MATERIAL.

Investigations carried out in a poplar nursery showed that the sodaic content of the soil effected very strongly the profitability of the propagating material's production. Propagating material with a proper size and in sufficient quantity could only be produced on soils with good upper layer free of soda to a depth of at least 40—50 centimeters.

Erdőgazdálkodás — mini vágásfordulóval (E. J. Schreiner: Mini-rotation forestry, 1970.) A kis könyvecske szerzője Fedkiw-re hivatkozva hangsúlyozza: Soha nem volt nagyobb szükség arra, hogy az erdőgazdálkodás megújuljon és új utakat keressen. Mi jellemezte eddig az erdőgazdálkodást? Kezdetben a fejsze és az ökrös megoldás. Ezt követte a kétszemélyes fűrész korszaka, lovakkal és keskeny nyomközű vasúttal. Aztán ezt is felváltotta a keretfűrész és a traktor. Ma már a láncfűrészek és nagygépek korszakát éljük. De már ezt sem sokáig. Küszöbön az ötödik korszak, még pedig a rövid vágáskorú választék véllállományok korszaka a modern erdő- és agrotechnika minden vívmányával együtt. Ez az erdőgazdálkodás alapvető jellemvonalát változtatja meg. Lényege: sűrű telepítési hálózat, belterjes művelés, rövid vágásforduló, aratászerű tarolás, tehát kicsit mezőgazdasági jellegű gazdálkodás. Schreiner szerint a következők szükségesek hozzá: 1. Gépi talajelőkészítés, gépi ültetés és gépi termelés, utóbbi már aratás jelleggel. 2. Belterjes művelés, beleértve a jó termőhelyen a trágyázást is. 3. Gyorsan növő fajok vagy hibridek. 4. Vékony fák hasznosítása, sőt, ha lehetséges, még az ágfáé is.

A mini-vágásfordulóú állományok kialakítását természetsszerűleg egykorú állományokkal lehet megvalósítani. A jó termőképességű, jó terepadottságú területeket kell elsősorban számításba venni. Gyengébb termőhelyű vagy szaggatott terepen álló erdőkben továbbra is hosszú vágásfordulókkal kell dolgozni. A cél érdekében sűrű telepítési hálózatot kell alkalmazni. Pontos mértékét a tervezett vágásforduló hossza határozza meg, no meg a választott fajaj vagy fajta. Ha a mini-

(Folytatás a 278. oldalon)